

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 83.

V petek 17. Kozoperska.

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku Jožefu Blasniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četrt leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajta še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četrt leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

O z n a n i l o.

Spet so se pri tem c. k. okrajnem poglavarstvu za nesrečne pogorele Izance sledeči milodarovi nabrali, in sicer:

- a) Po c. k. okrajnem poglavarstvu v Kamniku po noti od 25. septembra t. l. št. 7550, nabrani znesek v mestu Kamniku z . . . 4 gold. 12 kr.
- b) Znesek gospod J. B. z 2 „ — „
Skupej 6 gold. 12 kr.

Po se z zahvalo žlahtnim dobrotnikom s tem pristavkom sploh naznani, da se bo ti znesek ob enem na odločeno mesto odrajtal.

C. k. okrajno poglavarstvo.
Ljubljana 13. oktobra 1851.

Danes bo LIII. del, III. tečaja 1851, deželnega zakonika in vladnega lista za krajnsko kronovino izdan in razposlan.

Ljubljana 17. oktobra 1851.

Od c. k. vredništva deželnega zakonika in vladnega lista za Krajnsko.

9. oktobra 1851 bo v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju LXI. del občnega državnega zakonika in vladnega lista in sicer v edino-nemškem, kakor tudi v vsih devetih dvojnih izdanjih izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 218. Cesarski patent od 7. oktobra 1851, s katerim se za vse kronovine cesarstva direktni davki z pridavki za vladno leto 1852 razpišejo.

11. oktobra 1851 je bil v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju LXII. del občnega državnega zakonika in vladnega lista, in sicer v edino-nemškem, kakor tudi v vsih devetih dvojnih izdanjih izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 219. Razpis ministerstva pravosodja od 23. septembra 1851, s katerim se opomne, da razločba v prašanju, ako je kaka pravica ali tirjatev s postavo od 7. septembra 1848 dvignjena, kakor tudi naslednji ukazi o odvezi zemljišč, gre le vradnijam za odveza zemljišč.

Št. 220. Razpis ministra pravosodja od 1. oktobra 1851, po katerem se sodniškim vradnijam naloži, opolnomočne osebe za preiskavo odrajtval pri Monte Lombardo Veneto v imenu izrejencov, kakor tudi vsako premembo teh oseb, in vgasnenje takih oskerbništev predstojništvu naznaniti.

Št. 221. Ukaz ministra pravosodja od 1. oktobra 1851, s katerim se naj višji sklep od 26. septembra 1851 naznani, po katerem se sodniška vravnava za lombardo-beneško kraljestvo toliko premeni, da se višja deželna

starašinstva v Brešii in Veroni ne bosta vstanovile.

Št. 222. Razpis ministerstva denarstva od 1. oktobra 1851, s katerim se naznani ravnanje z 1. oktobra 1851 pod redno št. 104 srečkanimi petpercentnimi banknimi obligacijami.

Št. 223. Ukaz ministerstva pravosodja od 4. oktobra 1851, po katerem se po najvišjem sklepu od 3. oktobra 1851 odloči, da naj se v primerleju, ko bi po §. 40 kazenskiga reda od 17. januarja 1850 k srečkanju 9 namestnih porotnikov potrebnega števila ne bilo na mestu porotnega sodništva prebivajočih porotnikov, ki so na listu zapisani, porotniki, kolikor jih manjka iz naj bližnje okolice, ki so na letnem list zapisani nadomeste, in s katerim se vstanovi, kako imajo v takih primerlejih dopolnivni porotniki srečkati.

Št. 224. Ukaz ministerstva pravosodja od 7. oktobra 1851 o sestavi porotnih zapisnikov za leto 1852.

Št. 225. Ukaz ministrov pravosodja in notrajnih zadev od 7. oktobra 1851, o tistih gosposkah, ki imajo pri sestavljanju porotnega zapisnika za leto 1852 kakor občinski predstojniki ravnati.

Dunaj 10. oktobra 1851.

Od c. k. vredništva občnega državnega zakonika in vladnega lista.

27. septembra 1851 je bil v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju CXLII. del občnega državnega zakonika in vladnega lista od leta 1850 v vsih dvojnih izdanjih razun madjarsko- in romansko-nemškem dvojnem izdanju izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 395 noter do številke 424 razpise ministra kupčije, obertnije in javnih stavb razne dobe, s katerimi se ali podeljenje ali podaljšanje ali prenašanje svojosti ali vgasnenja privilegij naznanijo.

11. oktobra 1851 je bil v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju CLVII. del občnega državnega zakonika in vladnega lista od leta 1851 in sicer v serbsko- in romansko-nemškem dvojnem izdanju izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 461. Razpis ministra denarstva od 5. decembra 1850, s katerim se odločbe čez ravnanje nabraniga premoženja sirot od strani finančnih gosposk naznanijo.

8. oktobra 1851 je bil v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju CLXIII. del občnega državnega zakonika in vladnega lista od leta 1851 in sicer v vsih dvojnih izdanjih razun madjarsko- in romansko-nemškega izdanja izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 475 noter do 494 razpise ministerstva kupčije, obertnije in javnih stavb, s katerimi se ali podeljenje ali podaljšanje, ali prelože-

nje lastnine, ali ugasnenje raznih privilegij naznani.

Dunaj 10. oktobra 1851.

Od c. k. vredništva občnega državnega zakonika in vladnega lista.

Nevradni del.

En večer na gori nad Soderšico.

Ljube Novice, ve dalječ okrog slovite. Vas mnogoteri rad posluša. Ve zatirate škodljive pomote in ste krepka bramba resnice. Ve ste od draverhaste smereke na štajarskim, kjer je zmotljiva domišlija hotla mater božjo viditi, povedale, da je prazna reč in ste bratoljubno opominjale, da naj ljudje nikar z nepotrebnostjo zastran tega druziga časa in na sto družih strani potrebniga denara ne zgubajo.

Tudi ste ve že enkrat ravno to reč, katero zdaj hočem v misel vzeti, pretresovale. Vem, da Vam pogreta kaša ni zaželjena, ker imate drugih predmetov dovolj. Pa vendar se nadjam, da bote to, kar je nas petero pred nekimi tedni dobro slišalo in pri treh ljučih natanjko vidilo, v radost večini bravcov, ki tudi nehotoma o ti reči razne govorice slišati morajo, brez zamudno razglasile, ker malikovavske komedije na ti gori še vedno ni konca.

Podali smo se trije duhovni, en zdravnik in en podobar nek petik zvečer na goro, ki je v Ribniški tehantii nad Soderšico na južno-zahodni strani, kjer stanuje tako imenovano zamaknjena deklica.

Po govorici smo zvedili, da se o petkih tu, kamor ljudje vedno obilno zahajajo, nar imenitniši reči gode. Tisti večer je bil res kaj ugoden; mesec je prijazno svetil in obzor je na tej gori lepo razprosten.

Pridši na goro zagledamo že mnogo ljudi večidel od Kope, in tudi nekaj iz Goriške in Terzaške škofije. Zdaj nas nar bolj mika zvediti, kje je stanovanje častene deklice. Polni svetiga straha stopimo v njeno leseno prebivališče, in ker je ni bilo doma, smo z dovoljenjem hišnih njene lepe v dar ji prinesene tablice pregledovali ter skerbno spraševali, kdaj bi tako srečni biti mogli, da tisto vidimo, zavolj ktere se je že toliko stopinj storilo.

Povedo nam, da še le zvečer o Ave Marii, ker je ona zdaj pri duhovnu ali pa gori v cerkvi, kamor se po velikonoči skorej sleherni dan pelje.

Toraj odidemo in kar pazljivo stražimo, kdaj da se bo povernila. Med tem pa vidimo množico ljudi na goro iti, ki so popotovaje, kakor za kak božji pot, sveti roženkranc molili.

Kadar deklico dvoje majhnih deklet na vozičku domu pridedra in jo k mizi vmesti, kjer ona jame nektare podobe matere božje vredovati, se mi brez obotavljanja tje podamo, hrepeneči z njo se pogovarjati. Ona se da na posteljo prenesti, kjer sede moli in se našimu nadležnemu spraševanju odtegne.

Deklica je tanjka, suha in holestne barve, precej velika, ker že šestnajsto pomlad šteje.

Med tem smo pozvedovali, če bo nocoj kervavi pot pri njej viditi, kar je nam v našo žalost odrečeno bilo. Prašali smo, če bo ona nocoj obhajana, in ker smo zvedili, da bo, smo dalje prašali, od ktere strani pa sveta hostia pride? Ker ste nam dve strani zaznamovane bile, smo tje, kakor je lahko misliti, vso pazljivost nategnili.

Noč mrak spodrine. Deklica se vleže po postelji; mi za boljši razsvetljenje izbe memo navadnega nadležujemo, in tudi seboj smo nekaj sveč imeli, katerih eno smo prižgali, ker smo stali nar bližej pri postelji.

Kadar se je ljudem, ki so zunej stali, dovolilo v hišo iti, jo hipama, kakor da bi cerkev bila, kleče napolnejo, okna pa se z glavami zunajnih gledavcov zamaše, da se skorej dihati ne da. Kmalo potem deklina neprejetno zakriči, se zvija, oči okrog suče, pravi da so ozke vrata in da je ojstra pot v nebesa; se urno k gležnam oključuje in spet poravna, noge premika, kakor da bi jo terne zbadalo in zlo neprejetno s stokratnim ponavljanjem zaupiva: u, u, u itd.; zdaj plane na kviško, z rokama okrog lomati, dopovedovaje, da vidi Kristusa priti, da z mečem proti, da vidi Mario, ki kervave solze toči, itd. Ves njeni govor pa je slabo zvezan, in večidel le v zdihljejih obstoji.

Med to dobo tudi nek odločen molivec službino prične moliti žalostni del svetiga roženkranca, deklina pa se po postelji vede kakor da bi skrivnosti roženkranca na-njo posebno moč imele. Tisti pa, ki je sveti roženkranc molil, nas svari, da naj poklekne (vsi drugi so že od začetka klečali) in nam jezno zabavlja, da smo neverniki.

Zdaj deklina na postelji poklekne, si ustnice zbrisuje, ž njimi giblje, se na persi terka, se z obrazom posteljne odeje dotakne in se spet sklone. Ravno med tem časom bi ona sveto hostijo prejeti imela. Nihče iz med nas je scer iz oči ne pusti, vendar ker sim nekoliko na strani stal in je nisim na ravnost v obraz vidil, nisim ničesar zapazil. Moja dva duhovna tovarša pa, pred njo stoječa, sta nekaj beliga na jeziku vidila, tako tudi zdravnik, ki se ravno v tej dobi k nam oberne, rekoč: kosček beliga papirja, kakor je za smodke prižigati, ima na jeziku. Na to se deklina na levo stran vleže, in jez ravno pri zglavju postelju stoječ, jo zaprosim: „Lenčika, veš da sim duhoven, in da v svojih ne vrednih rokah pri daritvi sv. maše praviga živiga Kristusa deržim, ravno tako tudi kadar koga prevedim; pokaži, kaj imaš v ustih, zakaj jez smem viditi in tudi se z roko dotakniti.“ Ali ona se nič ne zmeni o tej reči. Torej pričujoče-okoljšine tehtavši, rečem po nemško „Das is Spiegelfechtere! (to je sleparija)“, zakaj po slovensko sem kar ni varno zdelo svoje misli izustiti, ker bi jo bil utegnil skupiti od slepoverniga ljudstva, ki je brez sleherniga pametnega vzroka zdihvalo in na glas jokalo!

Poslednjič še deklina na postelji poklekne in moli k materi božji, da naj ona prosi posebno za nevernike; saj jih dobro poznaš. Ta pristavek, mislim, da je nam veljal, ki smo le stoje zraven postelje gledali.

Vpričo nas se hoče zdravnik še ran prepričati. Kar bi za rane veljati imelo, je manjši od vinarja, in zunajna stran roke je okrog rane zdrava, in tudi kolikor se je skozi spoko tako imenovane ranske hraste vidilo, je koža pod hrasto takošna, kakoršna je drugod po roki. Znotranje strani rane, to je, dlani, pa ni hotla pokazati, da ravno jo je zdravnik prav prijazno prosil in tudi njene perste rahlo nagibal, da bi dlan odperla, pa mu je deklina roko zmaknila, rekoč: boli. Prašali smo, če ima ona tudi na nogah rane, in ako bi jih vi-

diti mogli. Pa se je nam odgovorilo, da je teško nogovice, ktere ima na nogah, izzuti. Toraj smo žalovaje, da smo tri četertinke ure zijale pasli, se zopet odpotili.

Nisim scer tega, kar smo vidili, nikdar mislil razglasiti; pa ker sim pred nekimi dnevi slišal od nekih ljudi, ki so več dni zgubili, da so do te deklice prišli, nespametno terditi, da kdor ne verje, da so to čudeži, in sam tje ne gre gledat, ima smerten greh, sim za dolžnost spoznal, svetu resnico odkriti.

Take nespametne babele okrog po daljnih krajih z razno zmišljenimi pristavki zvone, kako se ljudje jokajo, ki pridejo deklico gledat, — kako ona pridigje, da ji zgorej je malo kje kakošen pridigar kos, in taci kvant več. Tako brezglavno bledenje in kvasenje pa marsikteriga kratkovidniga zbega, da res začne v tem več misliti in verjeti, kakor je treba. Ravno iz tega namena, da bi ljudje za prazne reči časa ne zapravljali, razglasim, kar smo natanjko vidili, in česar se pred nikakoršno oblastjo povedati ne bojimo.

Pomote zatirati, je duhovšine imeniten poklic, in resnica je čez vse; zatorej pa pisatelj nikogar, ki je v tej reči drugih misel, razžaljivo in sovražno ne napada, dasiravno pisavec brez ovinkov pove, da on s štirimi tovarši v tej reči brez greha in sleherniga suma nevere ostane — neverni Tomaž, ki bi ga le cerkvena, nikdar pa zgol človeška veljava preveriti zamogla.

Jok pa ni solze, s kterimi od dalje množica, posebno ženski spol, goro nad Soderšico namakat hodi, nimajo clo nikakoršnega pametnega namena; vsakteri bolnik je po stopnji svoje bolezni bolj ali manj usmiljenja vreden; tako tudi bolna gorska deklina. Ker pa že vsak v svoji okolici kaj bolnikov najde, naj se tisti, kteriga jok mika, pri domačih bolnikih solz znebi.

Da je pa deklina tako izverstna oznanovavka božje besede, je smešna govorica slepih nevedčev; Za gotovo rečem, da, ako bi v cerkvi kterikrat duhoven tako blede, kakor to revše včasih blede, bi se umni poslušavci zoper njega hudo pritožili.

V vsakteri farni cerkvi stanuje Jezus pod podobo kruha; tako tudi gotovo pri daritvi svete maše. Zakaj torej tisti, ki na goro k deklici jokati in zdihovat hodijo, tam ne jokajo, kjer je gotovo Jezus na posebno vižo pričujoč? Ali je kteri angelj iz nebes koga zagotovil, ali je ktera brezmotljiva veljava porok, da deklina na gori brez človeških rok sveto obhajilo in druge jedi prejema?? Kteri prav molijo, molijo Očeta v duhu in v resnici, piše sv. Janez v 4. poglavju. Ali pa tisti na gori v resnici molijo, ki od obhajila, ki ga deklina prejme, kakor smo vedili, pomoči iščejo, je nas močno dvomilo *)

*) Mi pa vprašamo: kako dolgo bojo višji oblasti še pripustile to gorsko komedijo, ki v malikovavsko tamoto sega? Ali ni njih dolžnost, takim škodljivim pomotam konec storiti? Naj prepovedo le shod k temu dekletu, in kmalo bo vsih teh domišljenih čudežev konec; komediant le z veseljem igra, kadar ima veliko gledavcov okoli sebe. Čutnice ubožiga bolniga dekleta morajo po tolikrat ponovljenih in gledavcam v strežbo podaljšanih božjastnih napadkih že tako oslabiljene biti, da terja tudi občinska skerb za človeška zdravje, tem shodam konec storiti in dekletu ali doma zdravniku izročiti ali ga v bolnišnico dati. — Ko smo unidan v Solnogradu bili, smo vidili obiskaje bolnišnico tudi deklico enake bolezni tam, in ravno smo stopili v izbo ob koncu taciga napadka, v kterim je pa imela, namasto božjik reči, z nemško domovino (mit dem deutschen Vaterland) opraviti. V očesih in na celim obrazu se ji je brala velika žalost, večkrat se je začela jokati, mnoge reči je vganjala, poslednjič se dvigne, stegne desno roko, kakor da bi kaj zapovedati hotla, ter z mogočnim glasom zavpije: „Das Vaterland muss grösser seyn“ (to so besede iz v letu 1848 znane nemške pesmi). Naši gorski deklici v božjastnih

Boga moliti v resnici, in čudeže njegove vsemogočnosti spodobno častiti, ne potrebuje mo bolnih dekličev, katerih bolezni se mende ljudem kaže, kakor komedije v gledišu.

Od zamaknjene na gori.

K grehu malikovanja molčati ne smemo,

Vsak še ve, koliko se je od zamaknjene na Gori ob času govorilo, kakor silno so ljudje k njej derli, božjo svetnico obiskat; pa vsaka reč le en čas terpi, tako menimo bo tudi z zamaknjeno. „Novice“, ki so že popred, to reč odkrile, prinesejo zopet od nje v podučenje ljudstva in v odvračbo sleparskih golfig in vraž sledeče o tem:

Od zamaknjene nad Soderšico je še scer toliko znaniga, da vsak človek zdrave pameti, brez da bi posebno učen bil, lahko presodi: ali je resnica ali je sleparija. Ker je pa iz več skušnj resnica tudi prostim ljudem ložej razvidna, ker više misli više smotra, više oči više vidi, zato ljube Novice, ne zamerite, da tudi jaz svoje ob kratkim povem. Tudi mene je k tej deklici enkrat pot nanesla in ostanem en večer na gori, da bi čudeže vidil. Ker bolj zgodaj na goro pridem in zamaknjene išem, sim zašel na nek vert, kjer najdem mizico, klop in neke bukve na mizi. Se vsedem, preberam; kar najdem v bukvah nekoliko pisanih popirjev, ki so bili vodila zamaknjene. Med njimi najdem posebno to zlatiga denarja vredno vodilo: „Če te bo pa kdo kaj prašal, kar ni povedati, pa reci: vem, pa povedati ne smem“. Da se s tim vsakimu nadležnemu vprašanju lahko ogne, vsak ve. O mraku, nekako o Marijnim zvenenju, se dekcle na posteljo vleže in na zameknjenje perpravlja; jaz pa per zglavji sede z velikim hrepenenjem na-nj čakam. Kar vidim za posteljo ob steni na klopi dve dekleti, domačih eno in sosednjo, ktera si zastorni žep z dvema perstama čedno razkroji, v kterim se mi nekaj posveti, kakor tista hostia, ktero sim poprej en večer v domovino grede vidil, ktero so nevedni ljudje tistikrat z veliko pobožnostjo molili in častili. Ko jo domača, ki je zraven nje sedela, opazi, jo nekoliko (češ, da skrij) na ramo vdari, kar precej vboga. Med tim, ko na nji pazim, se luč nažge, in gledam, kako ji bote hostio v roke dale, ktere zamaknjena na postelji leže kviško po čudežih steguje, pa dokler dobro pazim, si nič ne upa dobiti. Ljudi vse polno skoz okna gleda, in neki mož pred znožjem na klopi sede jih stran goni, rekoč da sapa vun ne more, — pa nič nemarajo. Kar se k meni proti njim zaleti, in čez mojo ramo nad ljudi vdari. Jaz revež se ozrem, pa v tem — čudež zamudim! Zamaknjena je že s svojih nebes nekaj dobila kako pa, tega nisim vidil! Kasneje sim bil vendar tako srečin, da sim vidil, da so ji bile nebesa tako postrežne, da ji ni bilo treba od zgoraj doli dobivati; one so ji še od postelje gor dale. Ravno ko če na kviško planiti, ji vgladam v roki, še ko se na posteljo ž-njo opera kot usnje rumeno sablico, od ktere je z veliko pogumnostjo rekla: „Viditi jih, šibe božje!“ Spet na vso moč pazim, kar se one dve s klopi spravite in pod klop k meni zavlečete, kjer sim jaz sedel. Tu sim vidil, kolikor sim, da bi me ne opazile ne bile, viditi mogel, kako ste si ena drugi nekaj dajale in preminjevale. Na to se domača spet na klop spravi, in prot tej obernjena kleči, ki je zraven mene na tleh ostala, ktera me parkrat

napadkih pobožne reči po glavi grejo, — Solnograški, od ktere smo ravno govorili, pa deželne (politiške): ali je zavolj tega ktera izmed nje čudež božji? Gotovo ste obe le bolni revji; kaj pa je pri naši gorski deklini razun bolezni še zraven pritaknjena, vsak umen človek jasno vidi.

Vred. Nov.

skerbno pogleda, ali jo vidim, si roke podaste, kakor da bi ji zraven mene klečeča kaj v roko podala. Kako bo druga to zamaknjeni v roke spravila, pazim, in vidim, da se na posteljo z roko opre, kakor da bi teško klečala in si le kolena malo popraviti hoče. Mislim si: ravno zdaj ji je nekaj na posteljo položila. Poprejni mož z robcam v roki pomaha, dekle se zadere, znak pade in nekaj v roki ima, kar mi viditi ni bilo dosti mar. Sim še prav mislil, da mož z golo roko zamaknjeni miga, da naj pade, ker tistikrat se je po postelji vertela. Robec je pa tako deržal, da je štiri perste stegnjene vkup imel. Ko migati neha, sim vidil, da ima robec v roki, kteriga zato derži, da ljudje mislijo, da si muhe brani, kteri je ravno za silo v hiši bilo. In sam sim mislil, da po muhah maha. — Ker tako zvesto pazim, je poprejni mož iz zgol postrežljivosti (pa mislim ne do mene) k meni prišel in prostor pri znožji odkazal, rekoč: „Pojte tu k znožju, bote bolj vidili“. Jaz pa rečem, da že dobro vidim. Zakaj bil je pri znožji meni nasprot, da sim lahko vse vidil, kar je storil. „Le mislim“ — pravi — „da bi tu bolj vidili, pa vam je morebiti vroče“. Čez nekoliko časa je pa ravno ta mož z robcam v roki, kteriga je tako deržal, da je sam kazavec stegnjen imel, na levo uho parkrat po muhah mahnil (zakaj za muhe je bil grozno občutljiv, pa saj je muha res strašno nadležna stvar), in pa prot desni rami potegnil. Jaz neumnež sim pa mislil, da zamaknjeni kaže, da naj si vrat odreže, pa sim se le k sreči zmotil, ker ona si ni vratu odrezala, česar sim trepetaje pričakoval, ampak le nevidne štrike si je za vrat metala in zadergovala ž njimi. Vselej ko se zadergne, z ustmi poserbne, ker jo je bolelo močno. Pravijo, če se bolj muči, več gnad prejme! Vsi so jo grozno pomilovali, samo jaz sim bil za te bolečine neobčutljiv. Pa saj tudi ni bilo prehud, saj je lahko jenjala, kadar je hotla. Enkrat je tudi obe dve pesti vkup stisnila in leže ž njima mahala, kakor da bi kaj perbijala — se s kolena v trebuh buta, kar se mi je posebno za zamaknjeno grozno nespodobno zdelo. Ko je s pestmi perbijala, se tudi nekterikrat permerši na čelo buti in nekaj rudečiga se ji po obrazu polije. Jaz neumni, ki nisim verjel, da je kri; ker na oči nisim bil prepričan, sim mislim, da je le voda iz rudečih češminjevih jagodic. Sodil sim, da je mogla gobo v taki vodi namočeno imeti, zakaj ta kri ni bila, kakor nas drugih ljudi. Jaz sim se prav k njenemu obrazu pripognil in sim dobro vidil, da je bilo lahko kožo pod njo poznati, tako je bila ta kri redka! — Ko se nekoliko časa kaže, se zbrise, in spet čist je bil obraz. Da sim tako sodil, mi nihče ne bo zameril, ker sim mislil, da bi kri se mogla ta čas že sterditi, in bi se ne dala tako čisto zbrisati. Potlej se zamaknjena še nekoliko povalja in zdihuje, se na postelji vsede in prot nebesam obraz obrnjen ima, z očmi stermiti, kakor da bi dalje v nebo vidila.

Na to se iz zamaknjenja zdrami, ter ljudem pomigne, da naj obidejo. Samo nekoliko domačih iz vasi ostane, in neka bolj postarna žena (po obleki se mi je vidila, da je iz Čubra iz Horvaške strani) še v njo sili. Rada bi bila morda zvedila bila, kje je nje rajni mož ali družih rajnikih kteri; pa jo ena tistih deklet, ki ste ji pri zamaknjenju pomagale, s hudim obrazom stran pahne. Jaz ženi tiho rečem da to nič ni, pa mi nevernežu ni hotla verjeti. Prav nejevoljin sim ji hotel naravnost reči, da je vse to sleparija, pa bi bil znal kaj skupiti.

Da pa ta prikaznin nobena božja reč ni, kaže

gotovo verska pomota, ktero je v zamaknjenju govorila. Nekdo je njeno govorjenje v zamaknjenju zapisoval, kar sim sam na svoje ušesa slišal, in tako le mi je bral: „Ena duša umira — je že umerla — zdaj je per sodbi, pa Kristus jo hoče zavreči — molimo, da je ne zaverže“. Na prošnjo zamaknjene in družih pričujočih, (ktere je morda tudi tistikrat z grešniki zmerjala, kakor ta čas, ko sim jaz gori bil) se je vender Kristus usmili in jo le v vice obsodi!! Zdaj bo — reče — do sodniga dne v vicah, tako da se ne bo mogla ganiti“.

Dragi bravci! ki se še katoliške vere zvesto deržite, pomnite si besed sv. Pavla na Galačane 1, 8. 9., rekočiga: „Ali desiravno bi mi, ali en angelj iz nebes, vam kaj oznanovali zunaj tega, kar smo vam oznanili naj bo preklet“. Glejte, kaj se to dekle krivoverskiga govoriti prederzne. Kristus ji je kakor človek, ki se tebi nič meni nič da pregovoriti, da grešnika v smertnim grehu umerliga in že zaverženiga, na prošnjo taciga nevredniga dekleta le v vice obsodi!! Kaj bo nek Tridentiski zbor, ki toliko želi, da bi se napake odpravile, ktere se pri častenju svetnikovih podob primerijo, na to rekel, da se pripusti, da neumno ljudstvo hodi dozdevno hostio moliti in s tem malikovat! —

Na to pa, kar sim tukaj pisal, in na več drugih reči, kterih pa, da bi „Novicam“ prenadležin ne bil, še opomnil nisim, sim vselej pripravljen odgovor dati *).

Austrijansko cesarstvo.

Horvaška.

Hervški ban se je spet iz Dunaja v Zagreb vrnul.

* Program za leposlovni list v Zagrebu, kterege se je namenula matica ilirska izdajati, bosta sestavila gospoda Bogović in Sulek. Izhajal bode list v velikej osmini enkrat na teden. Naslov mu bode „Neven“. Razun tega se ima v programu razložiti potreba tega lista za mladost, lepi spol za občno razveselevanje in poduk. Ker se pa natanjko ve, da je že pred dvema letoma mislil gosp. Skender Fodroci na lastne stroške začeti izdajati leposlovni list, se bo ti domorodec od matice pisмено pozval, namen matice podpirati, da se bo z njegovo pomočjo namen zamogel dovesti. Ker je znana domorodna blagotvornost škofa Strossmayerja in Ambroza Vranicana mlajšega, se bosta ta dva gospoda prosila, da narodnej književnosti o tej lepoznavske zadevi svoje pomoči ne odrečejo, ampak da naj namen matice z denarji podpirajo.

Avstrijska.

Pa pogodbi Avstrije z Turčija je imela Avstrija pravica tirjati, da se ji politiški beguni izroče. Ker je vender cesarska vlada odstopila od izročitve begunov ker je sultan avstrijskemu cesarju lastnoročno pismo pisal v tej zadevi, je Avstrijo toliko večjo pravico imela, tirjati, da se obljuba, begune v deželi obderžati, dopolne. Ti pogoji so natanjko odločeni, tako da ne more biti dvombe o njih. Dolžnost turške vlade je bila toraj begunov ne spustiti, dokler Avstrija v to ne dovoli. Angleška zapeljivost je pa turško vlado zmešala in ji vsake sorte predstavljala, da je

*) Ker nam ta popis iz verjetnih rok družiga častitiga duhovnika gospoda nove dokaze princse, da je pri tem dekletu boleznin z nevarno golfijo združena, ga radi natisnemo ljudstvu v poduk, ter se terdno nadjamo, da višji oblasti, zvedivši to malikovanje, mu bojo brez odlašanja konca stari. Iz govora tega dekleta ob času tako imenovaniga zamaknjenja se očividno samopridni namen te komedije kaže.

(Vred. Nov).

begune oprostila. Turška vlada toraj ni le samo dolžnost deržavnih pogodb prelomila ampak tudi posebno zaveze.

Vsa razmera Avstrije k Turčiji se je s tem popolnoma premenula. Nam družega ne ostane, kakor za lastne korist skerbeti. Za to bo avstrijska politika zanaprej skerbela. Mi ne žugamo in opustimo, nad pravično nezadovoljnost tožiti. Ravnali bomo od dogodbe do dogodbe, kakor za Avstrijo prav, ko bi tudi ne bilo v prid turške vlade in ko bi se ne vjemalo z avstrijsko deržavno razprostranostjo. Ker na to deržavo nas ne vežejo nobene pogodbe več. Nje obstoj nam le toliko dopade, kolikor naši politiki vstreže in skerbi za ohranjenje miru.

Austrijanski opravnik je Turčijo za vse nasledke za odgovorno naznanil, ki bi znali izvirati iz preloma te pogodbe. Zaderžanje begunov tedaj ne bo brez nasledkov. Turška vlada je gotovo dobro razmotrila, predenj je to reč speljala, v kako zveste roke je prihrihodnjo razmero k evropskim sosednim deržavam položila.

* Minister denarstva je naznanil, da podpisali za deržavni zajem (posojilo) od 27. septembra znesejo 87 mil. 176.300 gld. Ker pa je zajem le za 85 milionov razpisan bil in se je več denarja nabralo, oznani minister, da tudi tisti, ki so se med 23. in 27. sept. v zajem podpisali, bojo zagotovljeniga dobička deležni. Izdajanje deržavnih dolžnih pisem za imenovane posojila se bo še ta mesec začelo.

* Po višjim ukazom cesarjevim je komisija sestavljena iz 3 ministrov in 3 deržavnih svetovavcov, ktera naj se posvetje zastran prihodnje politiške osnove avstrijskiga cesarstva.

Česka.

V „Const. Bl. a. B.“ se piše: Priložnost smo imeli biti priča pri poskušnji zlo imenitne in važe znajdbe. Obstoja namreč v tem, dim sožgati in tako vničiti. Znajdniki tega so za patent prosili in zavolj tega se je ta znajdba po komisii pretehtala. Poskušnja je prav dobro stekla. Dve uri se je kurilo in sicer zlo hudo, pa dima ni nič bilo. Ko znajdnik mašino proč vzame, z ktere se je dim pokončaval, se zavali naglo črni dim kviško, ko spet mašino nastavi, se dim naglo zgubi.

Moravska.

V Bernu kolera pojenjuje, v Olumcu pa se vedno širi.

Ogerska.

* Minister pravosodja je več vradnikov na Ogersko poslal, da bi se prepričali, kako ondi z ječami stoji, kar je bilo pa tudi že silu potrebno, zavolj nesnažnosti in drugih nezgod v njih.

Tuje dežele.

Laška.

V Rimu je bilo

v letu 1847	prebivavcev	175,883
„ „ 1848	„	173,006
„ „ 1849	„	166,744
„ „ 1852	„	172,382

Australija.

Naj novejše novice in zlate plahte iz Australie so v Londonu zlo ljudi spodbodile. Zanaprej ni več dvombi o bogatih zlatih žilah v okrožju Batursta. Med družimi so našli kos golega zlata, ki vaga 46 unc. Nekteri so v malo dneh zlata za 82 do 3000 funtov sterlingov nabrali.

* V Australii se je vnel po silni vročini velik gojzd, kteriga je 200 angleških milj pogorelo.

Kdor želi v gradnim ali pa v ovrzanih listu karkoli si bode naznaniti, plača za vsako verstico z navadnimi črkami za enkrat 3 kr., za dvakrat 4 kr. in za trikrat 5 kr. in za vsakokrat je še 10 kr. za kolek po

Vradni list št. 69.

novi postavi za plačati; kdor sam ne utegne v slovenskim jeziku sestaviti, zna nam tudi sestaviti v nemškem jeziku poslati, proti tem, de od vsakih treh tiskanih verst en krajcar za predstavljeno odrajta.

k 83. listu Ljubljanskiga časnika, v petik 17. Kozoperska 1851.

Št. 8449.

Oznadilo.

(182.) c 3

23. oktobra 1851 med 10. in 12. uro bo v vradni pisarnici ljubljanskega okrajnega poglavarstva javna dražba v zagotovljenje za derva od mesca augusta 1852 do konca mesca julija 1853 za c. k. vojaško oskerbniško pisarnico v Ljubljani.

Potreba je 700 spodnjo-avstrijskih sež-njev terde derve, ki se bo v mesečnih obrokih, namreč od mesca marca 1852 do oktobra 1852 v tukajsko c. k. vojaško glavno spravnico vozila.

Kdor ima voljo, se v to reč spustiti, se povabi k omenjeni dražbi na odločeni dan, in pristavi se samo to še, da bo tisti, ki bo za naj bolji kup obljubil derva preskerbeti, moral šestpercentno zagotovilo dražbeni komisii izročiti.

C. k. okrajno poglavarstvo.
Ljubljana 4. oktobra 1851.

Glančnig s. r.

Št. 2955.

Konkurz.

(188.) c 2

C. k. okrajno poglavarstvo s tem naznani:

Da so pri tem okrajnem poglavarstvu tri stopnje za okrajne služabnike z letno plačo po raznosti stopnje z 220, 206 in 182 gold. spraznjene. Kraj stanovanje se bo še le odločil.

Kdor se za to stopnjo oglasi, se ima spričati v prošnji v dozdajni službi, zadržanju, znano-sti nemškega in slovenskega jezika, kakor o pisanju obeh ali saj nemškega jezika, in poslednič terdni telesni postavi do 25. oktobra 1851 pri tej vradni.

C. k. okrajno poglavarstvo v Postojni 7. oktobra 1851.

Mac Neven.

Št. 8162.

Razpis konkurza.

(184.) c 3

V mestu Kamniku je mesto mesarja prazno. —

Kdor se hoče za to mesto oglašiti, ima skazati dobro zadržanje, dovoljno vednost v mesarstvu in dovoljno premoženje za to opravilo in svojo prošnjo naj dalj do konca t. m. pri tem c. k. okrajnem poglavarstvu vložiti.

Kamnik 2. oktobra 1851.

C. k. okrajni poglavar
Pavič s. r.

Št. 8834.

Oznadilo.

(180.) c 3

Ker je izvoljeni izvolitvi zastopnika namestnika dolžnih v nekdanjem novomeškemu okrožju se odrekel, bo 10. novembra t. l. nova volitev pri c. k. okrajnem poglavarstvu v Novem mestu pod vodstvom tamošnjega gospoda okrajnega poglavarja.

Kar se s tem sploh naznani.

Ljubljana 27. septembra 1851.

Razglas.

(181) 2

c. k. deželne komisije za oprosteno zemljiš na Kranjskim od 17. septembra 1851 št. 10/F. D. zastran vplačanja odškodnih kapitalov, ki 5 gold. ne presežejo, ali ostalih zneskov enacij kapitalov.

Na podlagi §. 5. ces. patenta od 11. Aprila 1751 derž. zak. št. 83 je po zaslišanju c. k. deželnega poglavarja in deželne komisije za oprosteno zemljiš in vsled posvetovanja c. k. ministerskega svetovavstva nar manjši znesik (ali „minimal“) pod kteriga se morajo oprostiti kapitali, ali ostanki enacij kapitalov v dobi dveh let od dolžnih poplačati za kranjsko kronovino na pet goldinarje C. M. določen bil; pri spoznanju, kakošni oprostitvi kapitali pod tisti „minimal“ spadajo, imajo od deželne komisije za oprosteno zemljiš za vprašanje odškodnih vundani predpisi za vodilo služiti.

Ravno tako se mora od oprostitivnih kapitalov visokejšiga zneska zavoljo ložejiga obraja, kar po razdeljenju z minimalnim številam na gold in krajcarjih ostane, od dolžnih v dobi eniga leta plačati; s tem se pa njim po §. 7 pat. od 11. Aprila 1851 dostojeca pravica na dolžni kapital tudi kaj več plačati nikakor ne okraati.

Kar začetik omenjeniga dva- in enoletniga obroka zadene, je že v §. 5. pat. od 11. Aprila 1851 določeno.

Št. 4658.

O z n a n i l o.

(185.) c 1

Občinsko svetovavstvo tega glavnega mesta je dozajno štantnino prenaradil in zanaprej sledečo štantnino vstanovil:

S t a n t n i n o

ktero ima v c. k. deželnem glavnem mestu Ljubljani na vsakdanjih in tedenskih somnjih proti prejemi Valor-Listov vsak prodajavec plačevati.

P l a č a v d e n a r j u											
Zaznamovanje reči od katerih je treba štantnino odrajtovati	od voza z		od enega seznja	od enega stojšča	od enega soda	od enega koša	od enega kurnika	od enega živinčeta	od ene vreče	Od množine	
	eno vpre-ženo živino	dvema vpre-ženima živin-četama								pod	čez
										petdeset	
K r a j c a r j i											
Jajca	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Krompir, repa, kore- nje, pesa itd. zelje in natreseno sadje	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meso vsake sorte .	6	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—
Lan	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Žito	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Perutnina	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—
skupoma .	—	—	—	—	—	—	—	—	5	10	—
Med	5	10	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Reči iz lesa	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Ježice	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sir	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
Moka	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Sadje suho	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lončarska roba . .	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Vino	10	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brinove jagode . .	3	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Derva	1	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Les za stavbe . . .	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dile	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Apno	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oglje	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Seno, slama in stelja	5	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prasčki	—	—	—	—	—	—	—	1/2	—	—	—
Odebeljeni prešiči .	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—
Prešiči za rejo . . .	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—
Vse drugo, ki ni tu- kaj napeljano brez razločka	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Opomba.

Se le od prodanih odebe-
ljenih prešičev in tistih,
ki so za rejo, pobira,
nasproti pa za vaganje
prešicev nič ni plačati.

Kar se s tem pristavkam sploh naznani, de ima štantnina 1. novembra t. l. v moč stopiti.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani 28. septembra 1851.

Št. 2974.

Oznadilo.

(186.) 2

Visoko c. k. vodstvo za obcenje, II. oddelk je z visocim razpisom od 24. septembra t. l. št. 10687 sklenulo med Ljubljano in Mestre na poti skoz Podvelb, Romans in Codroipo vsakdajno ježno pošto s 15. t. m. vstanoviti.

Ta ježna pošta bo iz Ljubljane po prihodu vozovlaka za ljudi iz Dunaja, zjutraj o pol šestih odrinula in vedno drugi dan potem ob 8 zjutraj v Mestre dospela. Iz Mestre odrine vsak dan po prihodu I. vozovlaka iz Verone o pol dvanajstih dopoldne, in bo v Ljubljano vsakbart drugi dan tri četert na štiri popoldne dospela. Po tej pisemski poštni zvezi se ne ponudi samo za Dunaj, kakor središče, ampak posebno tudi za Budapešt, Berne, Prago, Draž-

dane in Berolin druga vsakdanja priložnost, dopisave brez zastanka razpošiljevati v naj daljše kraje Italije, in zrase ravno ti dobiček v nasprotnej poti; sicer se zamorejo dopisave na tako vižo iz Poljskega in Ruskega, potem iz Galicije, Pešta, Pozuna za Italije name-njene, ravno tako, kakor dopisave iz Italije za poprej imnovane dežele in tudi Sedmo-graskega in Valaskega za celih 24 ur popred razpošiljati.

Ravno tako tudi tiste dopisave, ki se tukej po peti uri zvečer na pošto dajo, 12 ur po-pred na odločeno mesto dospe.

Kar se s tem sploh naznani.

C. k. poštno vodstvo.

Ljubljana 6. oktobra 1851.

Hoffmann s. r.